

DE MORTELEN

De wandeling start bij de “Vrolijke Jager”. De uitspanning vervulde als “de Schutskuil” sinds mei 2013 een “Toeristische Poort Functie” in Oirschot. In april 2022 gaat de uitspanning verder als “de Vrolijke Jager”. Naast de herberg ligt een grote forellenvijver, de eerste die Brabant rijk was. De vijver trekt veel vaste gasten die er regelmatig een hengeltje uitgooien.

De Vrolijke Jager heeft naast het mooie terras en het restaurant ook sinds 2014 mooie, moderne blokhutten waar je kunt overnachten of een heerlijke vakantie kunt doorbrengen.

De oorspronkelijk Schutskuil is vlak na de oorlog gebouwd, oorspronkelijk als boerderij en woonhuis. In 1979 werd de boerderij door Jo en Jan van Moosdijk omgevormd tot horecagelegenheid. En omdat Jan de benaming café niet mooi vond noemde hij het Herberg de Schutskuil. Jo ging erwtensoep maken voor de jagers die veelvuldig te gast waren. Jo is de verpersoonlijking van gastvrijheid. “Ge moet blij zijn dat mensen bij jou koffie komen drinken en niet op een ander!”.

Eind jaren 60 ontstond de vijver door ontgronding en werd aanvankelijk als zwemvijver gebruikt. Een jaar later werd er forel in uitgezet en werd het de populaire visvijver.

Vanaf de Vrolijke Jager lopen we een stukje over het fietspad langs de Oude Grindweg richting de Heerenbeek. We passeren de toegang naar een kleine begraafplaats waar zich tien graven bevinden. Een akte uit 1917 bepaalt dat hier alleen leden van de familie De Girard de Miolet van Coehoorn mochten worden begraven.

Vlak voor de Heerenbeek gaan we linksaf een houten hek door. We lopen langs de Heerenbeek overgegaan in andere handen over een breed graspad met een weids uitzicht over de weilanden. Even later houden we links aan en lopen verder over een smal paadje dat ons rechtsaf naar een mooie dreef voert. Vlak voor de dreef staat een mooie houten bank die uitzicht biedt over het gebied. We gaan links de dreef op en verderop het bos in. We komen uit bij de overdekte picknickplaats op de hoek van de van Coehoornweg.

We kijken uit over een mooi coulisselandschap met populierbos, oud hakbos en door houtwallen omzoomde kleine weilanden. We lopen verder over een mooie dreef langs een waterloop. Een stuk verder op het pad staat een grote, dode boom die het fotograferen waard is. In de zomer is er langs dit pad een weelderige plantengroei waaronder de bosanemoon, een plant die typerend is voor de Mortelen. Aan het einde van de waterloop gaan we rechts en meteen weer rechts langs de andere kant van de loop. Na een kleine vijftig meter gaan we rechts een hekje door en wandelen verder over een weiland. Door wandelaars is er door de weilanden een paadje uitgesleten en dat volgen we tot we weer bij een hekje komen. Als we dit zijn gepasseerd komen we uit bij Camping 't Laageind. We

steken schuin de weg over en gaan door een draaihekje een volgend weiland op. De Mortelen is een laag gebied ten noorden van de Midden Brabantse dekzandrug. Het is een kwelgebied met veel leem in de bodem en daardoor vrijwel altijd drassig. Het is een weinig bebouwd gebied. De eerste ontginningen van de Mortelen waren beemden langs de beekdalen en in het lagere gebied. De paar boerderijen in de Mortelen bevinden zich op plekken waar al vanaf 1850 bebouwing is. De wegen in het gebied stammen uit diezelfde tijd. De scheiding tussen de gemene gronden van de herdgangen werd in de 17e eeuw gedaan door zogenaamde schei-eiken. Deze oude beplanting is in het landschap nog steeds te bewonderen. Het cultuurlandschap van de Mortelen is van grote natuurhistorische waarde omdat veel van dit soort gebieden in Brabant verloren zijn gegaan door ruilverkaveling.

We lopen over het weiland en passeren het volgende draaihekje. Nu volgen we een mooi paadje langs het weiland. Langs het pad ligt een klein vennetje en even later gaan we weer een hekje door over een weiland. Op dit moment staan er geen runderen maar ik heb wel meegemaakt dat ze er wel stonden en dan wordt het, vooral met de hond, wel wat spannend.

We gaan verder langs een beek en zien tot onze verrassing in de verte een ree staan grazen. Altijd weer mooi om te zien! Aan het eind van het pad staat een bank waar we even gaan zitten om een lekker appeltje te eten. Als we weer verder gaan volgen we de weg richting knooppunt 15 waar we een dreef met mooie oude eiken volgen. Na het knooppunt slaan we het eerste brede pad links in, het Castionepad. Dit prachtige pad door de natuur voert ons naar het Castionekruis dat niet ver van de Oude Grindweg staat. Dit kruis is door de inwoners van Oirschot geplaatst als een herinnering aan de noodlottige ontmoeting tussen Geovanni Castione, die uit Sardinië naar Brabant was gekomen om wat geld te verdienen, en Martinus Zoeren, die uit Gelderland kwam.

Een dramatische geschiedenis. Geovanni was op zijn 16e meegegaan met Baptista Borghino, die een handel in prenten en lijsten had in Boxtel en Geovanni goed kon gebruiken om zijn koopwaar als marskramer in de omgeving te verkopen. Op 30 mei 1838 verblijft Geovanni enkele dagen in de herberg van de weduwe van Cuijk in Oirschot. Hier ontmoet hij Martinus, die de kost verdient met het weven van Brabantse bontjes... en die kost ook meteen weer verbraste aan drank en vleselijke geneugten. Maar dat wist Geovanni niet.

Geovanni en Martinus besluiten samen terug te gaan naar Boxtel. Geovanni had goed verkocht en wilde graag de opbrengst aan zijn baas afgeven. Onderweg rusten de mannen uit op de Rusthoek. Martinus slaat daar op een gegeven moment Geovanni bewusteloos met een stuk dennenhout waarna hij, na Geovanni van de verkoopopbrengst te hebben beroofd, de arme man verdrinkt in een sloot. Om zijn misdaad te verbergen dekt hij het lijk toe met een flinke laag bladeren. Twee dagen na de moord vinden spelende kinderen goederen uit de mars van Geovanni. De burgemeester van Oirschot wordt gewaarschuwd. Samen met veldwachters wordt de omgeving afgezocht en al snel wordt het lijk van Geovanni gevonden omdat de neuzen van zijn schoenen door het gebladerte, waarmee het lijk was afgedekt, staken. De veldwachters starten een onderzoek en komen al snel uit bij Martinus, die ineens veel geld te besteden heeft. Op 5 juni 1838 wordt Martinus

opgepakt en hij wordt een jaar later veroordeeld voor beroving en moord en in zijn geboortestad Arnhem opgehangen.

Vanaf het kruis kun je het Castionepad lopen. Deze is goed gemarkeerd.

Maar wij lopen verder richting de Oude Steeg waar we rechtsaf een dreef op gaan richting knooppunt 16. Daar gaan we links een smal, maar erg mooi pad op. Aan het einde van dit pad rechts en direct links weer richting de Schutskuil. Een mooie wandelingen met verrassende wetenswaardigheden.

Als het veel heeft geregend kunnen de paden erg modderig zijn... trek dus goed schoeisel aan.

Knooppuntentrein:

Start Schutskuil 69 – 02 – 05 – 06 – 11 – 12 – 15 – eerste pad links tot kruis, daarna rechtsaf Oude Steeg – 16 – 02 – 69 Schutskuil.